

# Bijlage I

## Aanzet voor een gezamenlijke agenda asiel en migratie

### Aanleiding en doel

Het regeerprogramma bevat een grote opgave voor asiel-, arbeids- en studiemigratie. We hebben de overtuiging dat deze opgaven alleen bereikt kunnen worden als we de vraagstukken over opvang en huisvesting van verschillende groepen integraal benaderen, met oog voor de randvoorwaarden van huisvesting, onderwijs, gezondheid en werk. Het is onze ambitie om deze opgaven gezamenlijk als medeoverheden en Rijk op te pakken, waarbij het Rijk zich maximaal inspant om de medeoverheden te ondersteunen.

Een gezamenlijke agenda biedt houvast om hier vanuit het kabinet, medeoverheden en woningbouwcorporaties opvolging aan te geven. Na een inventarisatie in de LRT van 26 september wordt deze agenda verder uitgewerkt en ter vaststelling in een volgende LRT aangeboden.

We willen gezamenlijk met de medeoverheden de opvang en huisvesting van verschillende groepen meer integraal benaderen. Daarbij hebben we oog voor de randvoorwaarden van huisvesting, onderwijs, gezondheid en werk

### 1. Grip op instroom (AenM)

Het kabinet zet in op een breed pakket aan maatregelen om het asielstelsel ingrijpend te hervormen, de instroom te beperken en de asielketen per direct te ontlasten. Wets- en beleidswijzigingen zien primair op het nemen van maatregelen via het:

- activeren van de uitzonderingsbepaling van de Vreemdelingenwet 2000 (Vw);
- opstellen van een tijdelijke asielcrisiswet;
- vormgeven van een asielhervormingspakket.

Om irreguliere migratie tegen te gaan en terugkeer en opvang in de regio te bevorderen zet het kabinet, ook in Europees verband, in op brede, strategische partnerschappen met relevante migratielanden, inclusief de aanpak van mensenhandel, mensensmokkel en irreguliere migratieroutes. Ook innovatieve vormen van migratiesamenwerking zijn hier onderdeel van.

### 2. Voldoende opvangplekken asielzoekers en Oekraïense ontheemden (AenM)

Uitgangspunt bij de asielopvang is dat er voldoende (sobere) opvang voorhanden is, waarbij het kabinet ter aanvulling zal inzetten op grote opvanglocaties. Momenteel is de spreidingswet nog van kracht. Voor 1 november leveren de commissarissen van de Koning plannen aan voor de realisatie van voldoende opvangplekken, in lijn met de provinciale opgave. De minister neemt op basis van de ingediende verslagen voor 31 december 2024 een verdeelbesluit.

Voor Oekraïense ontheemden zetten we in op een vorm van duurzame opvang, die op termijn ook voor andere doelgroepen inzetbaar is. Naast bovengenoemde inzet zet Nederland zich in om een Europees gecoördineerde oplossing voor de periode na de RTB te bewerkstelligen. Hierbij is de inzet allereerst gericht op het ondersteunen van terugkeer. Daarnaast wordt gewerkt aan een vorm van verblijfsrecht, als nationale terugvaloptie ingeval er geen oplossing op EU-niveau komt na beëindiging van de RTB en verblijfsrecht nog wel benodigd is. Met de medeoverheden werken we aan de implementatie van de eigenbijdrage. Daarnaast starten we de verkenning om te kijken naar een mogelijke verhoging van dit bedrag en breder op welke wijze de zelfredzaamheid en participatie van ontheemden verder ingevuld kan worden.

### 3. Versnellen uitstroom en huisvesting statushouders (VRO)

Statushouders houden op dit moment circa 25% van alle asielopvangplekken bezet. Voor statushouders zet het kabinet in op alternatieve huisvesting, bij voorbeeld in doorstroomlocaties en woningdelen.

Hiervoor wordt een versneld programma voor huisvesting van statushouders, zoals in doorstroomlocaties, ingezet.

#### 4. Werk, inburgering, integratie en participatie (SZW, OCW en JenV)

Werk is de basis van integratie en inburgering. Het deelnemen van statushouders aan de arbeidsmarkt draagt bij aan de krapte op de Nederlandse banenmarkt. Ook bij de Oekraïense ontheemden zetten we in op het vergroten van arbeidsparticipatie en mensen op (hoger) niveau aan het werk krijgen en zelfredzaamheid vergroten. Daarnaast is een selectiever en gericht arbeidsmigratiebeleid voor alle genoemde doelgroepen nodig dat we in samenspraak met werkgevers en medeoverheden gaan opstellen.

#### 5. Grensbewaking, veiligheid en overlast (AenM en JenV)

Aan de Nederlandse grenzen zal de controle geïntensiveerd worden binnen de kaders van de Schengen-grenscode. Het kabinet kijkt daarbij met interesse naar de ervaringen van Duitsland.

Met het beëindigen van de LVV-pilot hebben medeoverheden zorg dat mensen over straat gaan zwerven met alle gevolgen van dien voor de volksgezondheid, openbare orde en veiligheid. Om te zorgen dat personen die niet mogen blijven echt vertrekken wordt de terugkeerinzet over de hele linie versterkt, met prioriteit voor overlastgevers. Ook bij de Oekraïense ontheemden wordt ingezet op ondersteuning bij terugkeerplannen, ook gericht op wederopbouw.

#### 6. Financiën en uitvoerbaarheid (Rijksbreed)

Het kabinet zet in op sobere, doelmatige en kosteneffectieve opvang. De kosten voor de asielopvang zijn bijzonder gestegen door allerlei vormen van noodopvang. Doelmatige besteding van middelen leidt ook tot meer draagvlak in de samenleving. In lijn met de motie Podt van 7 maart 2024 (TK 19367 nr. 3226) zetten we in op verdere ontschotting van budgetten. Het kabinet komt op korte termijn met een normbedrag in het geval gemeenten besluiten om zelf opvangvoorzieningen te exploiteren. Maatregelen uit het nieuwe regeerprogramma die van invloed zijn op medeoverheden worden voor invoering getoetst op uitvoerbaarheid en betaalbaarheid. Hierbij wordt onder meer ingezet op minder instroom en meer uitstroom